Lietas arhīva Nr. A42-01253-22/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2022:1117.A420125322.5.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2022.gada 17.novembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis M. Markovs,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicēja /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2021.gada 27.decembra lēmuma Nr.1?66/256 "Par apstrīdēto administratīvo aktu (Valsts policijas 2021.gada 17.novembra lēmumu Nr.34 "Par dīkstāves noteikšanu")" atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Valsts policijai izmaksāt /pers. A/ vidējo izpeļņu par darba kavējumu dīkstāves periodā.

Aprakstošā daļa

[1] Konstatējot, ka pieteicējs nav uzsācis vakcināciju un nav arī pārslimojis Covid-19 izraisīto infekciju, Valsts policija, pamatojoties uz Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojumu Nr.720 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" (turpmāk – rīkojums Nr.720) un Darba likuma 74.panta otrās daļas pēdējo teikumu, 2021.gada 17.novembrī pieņēma lēmumu Nr.34 "Par dīkstāves noteikšanu" (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru noteikts, ka pieteicējam ir dīkstāve, kas radusies viņa vainas dēļ, nesaglabājot pieteicējam atlīdzību no 2021.gada 15.novembra līdz brīdim, kad tiks uzrādīts sadarbspējīgs vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, kas apliecina vakcinācijas pret Covid-19 faktu vai Covid-19 izraisītās infekcijas pārslimošanas faktu (turpmāk vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts).

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicējs vērsās Iekšlietu ministrijā (turpmāk – ministrija) ar apstrīdēšanas iesniegumu. Ar ministrijas 2021.gada 27.decembra lēmumu Nr.1-66/256 "Par apstrīdēto administratīvo aktu" (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] No Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes /nosaukums//amats/ ziņojuma izriet, ka 2021.gada 15.novembrī tika veikta vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta pārbaude. Pārbaudes laikā konstatēts, ka pieteicējs nav uzsācis vakcināciju un nav pārslimojis Covid-19 izraisīto infekciju. Tajā pašā dienā pieteicējam tika mutiski paziņots, ka viņš netiek pielaists pie dienesta pienākumu pildīšanas. Attiecīgi tika pieņemts sākotnējais lēmums.

[1.2] Sākotnēja lēmumā pamatoti secināts, ka pieteicējs nevar pildīt amata pienākumus, jo tādējādi tiek nodrošināts rīkojuma Nr.720 mērķis apturēt straujo Covid-19 infekcijas izplatību un veselības nozares pārslodzi, kā arī mazināt novēršamo mirstību, vienlaikus nodrošinot svarīgu valsts funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību.

Ierobežojuma mērķis ir veicināt darbinieku (amatpersonu) vakcināciju, lai nodrošinātu pēc iespējas drošus darba apstākļus. Jo darba apstākļi būs drošāki, jo mazāk personu saslims.

[1.3] Atbilstoši ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likumu uz amatpersonu neattiecas darba tiesiskās attiecības reglamentējošo normatīvo aktu normas, izņemot normas, kas nosaka atlīdzību gadījumos, kad darbinieks neveic darbu attaisnojošu iemeslu dēļ. Līdz ar to ir pamats attiecināt Darba likuma 74.pantu uz izskatāmo gadījumu.

Attiecīgi vērā ņemams, ka pieteicēja dīkstāve radusies viņa rīcības rezultātā, neuzrādot Covid-19 vakcinācijas, pārslimošanas vai testēšanas sertifikātu, kas ir priekšnoteikums, lai amatpersonu pielaistu pie darba izpildes.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicējs vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Iestāžu rīcības rezultātā pieteicējam tika nodarīts būtisks finansiāls kaitējums, kas izpaudās atalgojuma nesaņemšanā par dīkstāves laiku. Pieteicējs ir atstāts bez iespējas savā izvēlētajā profesijā nopelnīt iztikas līdzekļus sev un savai ģimenei, bez iespējām samaksāt par mājokli, apģērbu un citām fizioloģiskām, sociālām un cilvēka cieņu saglabājošām vajadzībām.

[2.2] Sākotnējā un pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka pieteicējs vairs nevar veikt dienesta pienākumus, jo neatbilst veicamajam darbam (amatam). Pieteicējs savā profesijā ir nostrādājis vairāk kā 20 gadus, pastāvīgi attīstoties gan fiziski, gan psiholoģiski, gan morāli. Pieteicējs vienmēr ir bijis attiecīgām prasībām atbilstošs.

[2.3] Pārsūdzētais lēmums diskriminē pieteicēju attiecībā pret citām personām, kurām ir derīgs vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts. No pieteicēja tiek prasīts riskēt ar dzīvību, lai varētu turpināt strādāt savā izvēlētajā profesijā. Turklāt minētais lēmums neatbilst samērīguma principam.

[2.4] Dīkstāve nav radusies pieteicēja vainas dēļ. Tā radusies Latvijas Republikas Saeimas un Ministru kabineta izdoto pretrunīgo un prettiesisko normatīvo aktu rezultātā.

[2.5] Vienlaikus pieteikumā norādīta virkne iebildumu saistībā ar rīkojumu Nr.720 un prasību vakcinēties pret Covid-19 vispār.

[3] Ministrija rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādīto. Papildus norāda, ka lietā nav strīda par to, ka uz pieteicēju nav attiecināmi normatīvajos aktos noteiktie izņēmumi prasībai par vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta esību.

[4] Valsts policija paskaidrojumos pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, papildus sākotnējā lēmumā norādītajam paskaidrojot turpmāk minēto.

[4.1] Sākotnējais lēmums tika pieņemts, balstoties uz tā brīža spēkā esošo normatīvo regulējumu. Pieteicējam, saņemot informāciju par prasību vakcinēties, bija pienākums nekavējoties rīkoties, lai iegūtu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.

Pieteicējam skaidri un saprotami izskaidroti iestādes rīcības motīvi, faktiskais pamatojums un tiesiskais regulējums, kas pieņemts valstī Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai, lai pieteicējs varētu prognozēt tā piemērošanu, sekas un atbilstoši pielāgot savu rīcību.

[4.2] Apstāklis, ka pieteicējs nepiekrīt normatīvo aktu prasībām, pats par sevi nenozīmē, ka normatīvais regulējums ir nepamatots vai prettiesisks. Ne iestādei, ne tiesai nav saistošs pieteicēja lietas faktisko apstākļu vērtējums un nav saistoša arī sniegtā likuma normu interpretācija.

[4.3] Ar sākotnējo lēmumu iestāde izskaidroja pieteicējam, ka normatīvais regulējums liedz iestādei noteikt Valsts policijas nodarbinātajiem tādus dienesta/darba organizācijas un amata/darba pienākumu izpildes nosacījumus, kurus neparedz attiecīgos jautājumus regulējošās tiesību normas.

[4.4] Apšaubāms pieteicēja prasījums izmaksāt vidējo izpeļņu par darba kavējumu dīkstāves periodā. Nav paredzēts, ka vidējo izpeļņu ņem vērā, nosakot nesaņemtās darba samaksas apmēru. Nesaņemtās darba samaksas apmēru regulē Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 12.pants.

[5] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1]panta pirmajai daļai tiesa lietu skata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa, pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

[7] Ministru kabinets 2021.gada 9.oktobrī izdeva rīkojumu Nr.720. Minētā rīkojuma 5.3.apakšpunkts paredzēja, ka valsts un pašvaldību iestāžu darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Vienlaikus secināms, ka darba devējam, kas ir valsts vai pašvaldības iestāde, bija jānodrošina, ka tie darbinieki vai amatpersonas, kuriem nav atbilstoša vakcinācijas vai pārslimosertifikāta, savus darba pienākumus nedrīkst veikt.

Rīkojums Nr.720 izdots, ņemot vērā Covid-19 infekcijas izplatības gaitu, un attiecīgi anotācijā norādīts, ka ir jāievieš pasākumi, kas būtiski novērš cilvēku, kas nav uzsākuši vai pabeiguši vakcināciju, kontaktēšanos, kā arī paredz kontaktēšanos pret Covid-19 vakcinēto vidū drošā veidā *(sk. rīkojuma Nr.720 anotāciju https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/cb8e3fcb-625c-4cb2-9d74-50bd29a8e233, aplūkots 15.11.2022.)*.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ir tiešās pārvaldes iestādes Valsts policijas dienestā esoša amatpersona. Attiecīgi secināms, ka uz pieteicēju ir attiecināmas rīkojuma Nr.720 5.3.apakšpunktā noteiktās prasības.

Valsts un pašvaldību amatpersonas un darbinieki ir tie, kuriem atbilstoši Satversmē noteiktai valsts iekārtai ir jāīsteno valsts funkcijas. Visupirms tie ir Satversmē noteiktie konstitucionālie orgāni, kas īsteno valsts funkcijas – likumdošanu, izpildu funkciju un tiesu varu – arī ārkārtējā situācijā. Tā ir arī valsts pārvalde, neatkarīgās iestādes un pašvaldības. Rīkojuma mērķis ir noteikt tādus šo personu pienākumus, kas netraucē valsts funkciju īstenošanu, bet, tieši otrādi, kas nodrošina to, ka šīs personas būs, tā teikt, darba kārtībā. Tādējādi primārais mērķis ir nodrošināt valsts funkciju īstenošanu, tostarp cilvēka tiesību aizsardzību, ārkārtējos apstākļos. Šīs valsts funkcijas neveic abstrakti veidojumi, bet reāli cilvēki. Ņemot vērā amatpersonu atbildību īpaši šajos apstākļos sabiedrības priekšā, šīm personām ir noteikts konkrēts pienākums rīkojuma Nr.720 5.3. punktā *(sk. Ziemele I. Rīkojuma mērķis ir nodrošināt valsts funkciju, tai skaitā cilvēktiesību aizsardzības, īstenošanu https://juristavards.lv/doc/279746-rikojums-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu-atsevisku-ar-vakcinacijas-pienakumu-saistitu-normu-/, aplūkots 15.11.2022.)*.

[8] Ar Ministru kabineta 2021.gada 11.novembra rīkojumu Nr.828 izdarīti grozījumi rīkojumā Nr.720, papildinot to ar 19.punktu, kas noteic, ka rīkojuma Nr.720 5.2.apakšpunktā minēto nosacījumu attiecībā uz vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta iegūšanas termiņu līdz 2021.gada 15.novembrim, kā arī šā rīkojuma 5.3.apakšpunktā minēto nosacījumu par darba pienākumu veikšanu no 2021.gada 15.novembra, ja darbiniekam (amatpersonai) ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, nepiemēro darbiniekiem (amatpersonām), kuri uzsākuši vakcināciju līdz 2021.gada 15.novembrim un vakcinācijas sertifikātu iegūs ne vēlāk kā 2021.gada 15.decembrī. Līdz vakcinācijas sertifikāta iegūšanai darbinieks (amatpersona) var turpināt pildīt savus darba (amata, dienesta) pienākumus klātienē, uzrādot testēšanas sertifikātu, kas izsniegts ne agrāk kā pirms 72 stundām. Izdevumus, kas saistīti ar testa veikšanu, darbinieks (amatpersona) sedz no saviem līdzekļiem, ja nav citas vienošanās ar darba devēju.

Grozījumu anotācijā norādīts, lai novērstu situāciju, kad nodarbinātie, kas uzsākuši vakcināciju pret Covid-19 līdz 2021.gada 15.novembrim un kuri objektīvu iemeslu dēļ vēl nav ieguvuši vakcinācijas sertifikātu, netiktu vairs pielaisti pie darba pienākumu pildīšanas, rīkojuma projekts paredz pārejas periodu, nosakot, ka šie nodarbinātie var turpināt veikt darba (amata, dienesta) pienākumus (attālināti vai klātienē) *(sk. grozījumu anotāciju https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/e0ae583c-eda1-4e62-804c-7cd2997cb82c, aplūkots 15.11.2022.)*.

No minētā secināms, lai arī ar rīkojuma Nr.720 izdošanu tika noteikts, ka valsts un pašvaldību iestāžu darbinieki un amatpersonas no 2021.gada 15.novembra savus darba pienākumus var veikt tikai tad, ja viņiem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, ar grozījumiem noteikts pārejas periods, kurā darba pienākumi var tikt veikti, ja: 1) vakcinācija ir uzsākta līdz 2021.gada 15.novembrim; 2) vakcinācijas sertifikāts tiks iegūts ne vēlāk kā 2021.gada 15.decembrī. Pārejas noteikumi noteikti, jo konstatēti gadījumi, kuros personas nevar paspēt veikt vakcināciju noteiktajos termiņos un saņemt attiecīgu sertifikātu.

[9] Saskaņā ar rīkojuma Nr.720 5.2.apakšpunktu, ja darba devējs ir informējis darbinieku (amatpersonu), ka darba pienākumu veikšanai nepieciešams vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts, darbinieka (amatpersonas) pienākums ir uzsākt vakcināciju ne vēlāk kā 10 dienu laikā.

No lietas materiāliem redzams, ka pieteicējs par pienākumu veikt vakcināciju informēts ar Valsts policijas 2021.gada 12.oktobra vēstuli Nr.20/483352.

Valsts policijas priekšnieks ar 2021.gada 15.oktobra pavēli Nr.4399 (turpmāk – pavēle Nr.4399) noteica, ka no 2021.gada 16.novembra dienesta pienākumus varēs pildīt tikai tie nodarbinātie, kuriem ir vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts.

Pavēle Nr.4399 grozīta ar Valsts policijas priekšnieka 2021.gada 16.novembra pavēli Nr.256, nosakot, ka darba pienākumus var veikt arī tie darbinieki, kuri vakcināciju uzsākuši līdz 2021.gada 15.novembrim un vakcinācijas sertifikātu iegūs ne vēlāk kā līdz 2021.gada 15.decembrim.

Tātad atbilstoši 2021.gada 12.oktobra vēstulei, pavēlei Nr.4399 un rīkojuma Nr.720 5.2.apakšpunktam, pieteicējam bija pienākums sākt vakcināciju 10 dienu laikā no 2021.gada 12.oktobra vēstules paziņošanas dienas.

[10] Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumu Nr.662 "Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" 219.punkts sākotnējā lēmuma izdošanas brīdī spēkā esošajā redakcijā noteica, ja personai ir objektīvs ar veselību saistīts iemesls atlikt

vakcināciju pret Covid-19 uz noteiktu laiku, klīniskās universitātes slimnīcas speciālists var sniegt atzinumu par nepieciešamību atlikt personas vakcināciju pret Covid-19, norādot termiņu vakcinācijas atlikšanai.

Pieteicējs nav norādījis, ka pastāvētu šajā normā norādītie apstākļi, līdz ar to secināms, ka lietā nepastāv objektīvs pamats pieteicēju atbrīvot no rīkojuma Nr.720 5.3.apakšpunktā noteiktā pienākuma.

[11] No Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Jūrmalas iecirkņa Kārtības policijas nodaļas priekšnieka 2021.gada 15.novembra dienesta ziņojuma secināms, ka pieteicējs dienesta vietā nav uzrādījis pārslimošanas vai vakcinācijas sertifikātu. Lietā nav strīda, ka pieteicējam sākotnējā lēmuma izdošanas brīdī nebija derīgs vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts. Tāpat arī nav strīda, ka pieteicējs nebija uzsācis vakcināciju sprieduma [8] punktā norādītajā pārejas periodā.

[12] Saeima 2021.gada 4.novembrī pieņēma likumu "Grozījumi Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likumā", kas stājies spēkā 2021.gada 6.novembrī. Ar minētajiem grozījumiem tika papildināts Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likums ar $7.^2$ un $7.^3$pantu.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma $7.^2$pants noteic vispārīgu darba devēja pienākumu darbu organizēt, ievērojot Ministru kabineta noteiktos epidemioloģiskās drošības pasākumus, tostarp Ministru kabineta noteiktās prasības par vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta nepieciešamību noteiktām profesiju grupām darba (amata, dienesta) pienākumu pildīšanai.

Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma $7.^3$panta trešā daļa noteic, ja darba devējam normatīvajos aktos paredzēto prasību vai citu objektīvu iemeslu dēļ nav iespējams pārcelt darbinieku (amatpersonu) citā piemērotā darbā (amatā) vai nodrošināt viņa darba (amata, dienesta) pienākumu veikšanu attālināti, darba devējam ir tiesības līdz brīdim, kad darbinieks (amatpersona) iegūst vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, atstādināt viņu no darba (amata, dienesta) vai noteikt dīkstāvi darbinieka vainas dēļ, par atstādināšanas vai dīkstāves laiku viņam neizmaksājot darba samaksu.

Grozījumu anotācijā attiecībā uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma $7.^3$panta trešo daļu norādīts, ka likumprojektā ir ietverts tiesiskais risinājums situācijā, ja darbiniekam (fiziskai personai, kas uz darba līguma pamata par nolīgto darba samaksu veic noteiktu darbu darba devēja vadībā) vai amatpersonai nav iegūts vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts (..). Ja pārcelšanu vai darbu attālināti nav iespējas īstenot kādu objektīvu iemeslu dēļ (piemēram, nav citu darbu vai amatu uzņēmumā, kuru veikšanai nav nepieciešams sertifikāts, nav piemērota darba, darbu attālināti nav iespējams veikt darba vai amata specifikas dēļ, kas prasa darbinieka vai amatpersonas klātbūtni) vai normatīvajos aktos noteikto prasību dēļ (piemēram, normatīvajos aktos paredzēta vispārīga prasība noteiktajā jomā nodarbinātajiem būt ar vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu), vai darbinieks (amatpersona) nepiekrīt šādai pārcelšanai vai attālinātai darba vai amata, dienesta pienākumu veikšanai, tad darbinieku (amatpersonu) var atstādināt no darba (amata) vai noteikt dīkstāvi darbinieka vainas dēļ, par atstādināšanas vai dīkstāves laiku viņam neizmaksājot darba samaksu *(sk.* minēto grozījumu anotāciju *https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/101DF12AFC8B94CCC22587790041841?OpenDocument#B, aplūkots 15.11.2022).*

No minētā secināms, ka likumdevējs ir noteicis, ka gadījumā, ja darbinieks vai amatpersona nav noteiktajā termiņā uzrādījusi vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, tas ir tiesisks pamats dīkstāves noteikšanai.

Šīs normas attiecībā uz izskatāmo lietu uzskatāmas par speciālajām tiesību normām, kuras pieļauj dīkstāves noteikšanu, neatkarīgi no Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likuma regulējuma.

[13] Rīkojuma Nr.720 5.2. un 5.3.apakšpunti pēc būtības noteic iestādes pienākumu nodrošināt, ka darba vai dienesta pienākumu veikšanai netiek pielaistas personas, kurām nav derīgs vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāts vai arī kuras nav uzsākušas vakcināciju noteiktajā termiņā. Iestādei nav noteikta rīcības brīvība attiecībā uz personām, kuras nav izpildījušas noteikto pienākumu.

Obligātā administratīvā akta mērķis ir noteikt precīzu iestādes izturēšanos visos normā paredzētajos tipiskajos gadījumos. Tas sniedz tiesisko drošību un paredzamību gan privātpersonām, gan arī valstij. Obligātais administratīvais akts samazina iestādes rīcības brīvību līdz minimumam. Tomēr netipiskos gadījumos iestādei, balstoties uz īpašiem, uzrādāmiem un pārliecinošiem argumentiem, jābūt iespējai atkāpties no nesaprātīgu tiesisko seku īstenošanas *(Neimanis J. Tiesisko seku konkretizēšana, izdodot obligātu administratīvo aktu. Jurista vārds, 20.03.2007., Nr.12 (465)).*

Izskatāmajā gadījumā iestāde ir konstatējusi lēmuma pieņemšanai būtiskos apstākļus, proti, ka pieteicējs nav uzrādījis derīgu vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, nav uzsācis vakcināciju un ka nepastāv kādi citi būtiski apstākļi.

Pieteicējs atsaucas uz tiesību principiem, kuri viņa ieskatā pārkāpti, proti, privātpersonu tiesību ievērošanas princips, vienlīdzības princips, patvaļas aizlieguma princips, samērīguma princips un likuma atrunas princips.

Tiesa piekrīt, ka, arī izdodot obligāto administratīvo aktu, iestādei ir pienākums novērtēt individuālos apstākļus un izvērtēt, vai tas nesamērīgi neierobežo personas pamattiesības, bet izskatāmajā lietā nav konstatējami kādi individuāli, netipiski apstākļi. Tāpēc tiesa nekonstatē procesuālu pārkāpumu tajā, ka, izdodot pārsūdzēto lēmumu, nav izvērtēti pieteicēja iebildumi par vakcinācijas pienākumu. Šie argumenti izsakāmi, pārsūdzot rīkojumu Nr.720.

[14] Pieteicējs norāda, ka pārsūdzētais lēmums pamatots ar rīkojumu Nr.720, kurš, pieteicēja ieskatā, ir pretrunā ar Satversmi. Vienlaikus pieteikumā norādīta virkne iebildumu saistībā ar rīkojumu Nr.720 un prasību vakcinēties pret Covid-19 vispār.

Izskatāmās lietas ietvaros tiesa pārbauda pārsūdzētā lēmuma tiesiskumu, proti, vai iestādei bija pamats noteikt pieteicējam dīkstāvi viņa vainas dēļ, par dīkstāves laiku neizmaksājot darba samaksu. Tiesa izskatāmās lietas ietvaros nevērtē rīkojuma Nr.720 pamatotību vai atbilstību Satversmei, jo tas šajā lietā nav pārsūdzēts. Līdz ar to minētie pieteicēja argumenti šajā lietā netiek izvērtēti.

[15] Pieteicējs norāda, ka, rīkojums Nr.720 pieteicējam nepieļauj brīvu izvēli vakcinēties vai nē.

Pieteicējam ir tiesības izvēlēties un atteikties no vakcinācijas, taču šo tiesību īstenošanas gadījumā iestājas sekas, proti, pieteicēju nevakcinēšanās gadījumā darba devējam ir pienākums atstādināt pieteicēju no darba pienākumu pildīšanas.

Pieteicējs norāda, ka pārsūdzētais lēmums rada negatīvas sekas, proti, pieteicējs nevar brīvi izvēlēties nodarbošanos, pildīt valsts dienestu un iegūt iztikas līdzekļus.

Tas, ka pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai varētu būt arī citas sekas, nav pamats uzskatīt to par prettiesisku vai nesamērīgu. Vakcinēšanās vai pārslimošanas sertifikāta esība kā priekšnoteikums nodarbinātībai ir Satversmes 106.panta pirmajā teikumā garantēto pamattiesību brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai ierobežojums. Vienlaikus Satversmes 116.pants paredz, ka personas tiesības, kas noteiktas cita starpā Satversmes 96.pantā un 106.pantā, var ierobežot likumā paredzētajos gadījumos, lai aizsargātu citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Tas nozīmē, ka tiesības izvēlēties nodarbošanos nav absolūtas un var tikt ierobežotas.

Pamattiesības garantē personas brīvību, taču šo brīvību valstij jāgarantē ekskluzīvi nevis vienai konkrētai personai, bet visām personām vienlaikus. Šā iemesla dēļ vienas personas pamattiesības ierobežo citas personas pamattiesības. Līdz ar to pamattiesību ierobežošana ir loģiska nepieciešamība demokrātiskā tiesiskā valstī, lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvu šo pamattiesību īstenošanu un ikvienas personas brīvību un drošību *(sk. Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R. Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga:Latvijas Vēstnesis, 2011, 740.lpp.).* Izskatāmajā lietā tiesa nekonstatē apstākļus, kas liecinātu, ka pārsūdzētais lēmums nesamērīgi ierobežotu pieteicēja tiesības izvēlēties nodarbošanos.

[16] Likuma "Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli" 4.panta pirmajā daļā noteikts, ka ārkārtējā situācija ir īpašs tiesiskais režīms, kura laikā Ministru kabinetam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā un apjomā ierobežot valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju, fizisko un juridisko personu tiesības un brīvības, kā arī uzlikt tām papildu pienākumus. Minētā likuma 8.panta otrajā daļā noteikts, ka, izsludinot ārkārtējo situāciju, Ministru kabinetam papildus šā panta pirmajā daļā minētajām tiesībām ir tiesības noteikt konkrētajā ārkārtējā situācijā nepieciešamus pasākumus, kas valsts apdraudējuma un tā seku novēršanai vai pārvarēšanai paredzēti likumos, kā arī valsts pārvaldes un pašvaldību institūciju kompetenci valsts apdraudējuma novēršanā vai pārvarēšanā. Epidemioloģiskās drošības likuma 3.panta otrajā daļā paredzēts, ka Ministru kabinets nosaka epidemioloģiskās drošības pasākumus atsevišķu infekcijas slimību izplatības ierobežošanai.

No minētajām normām tiesa secina, ka Ministru kabinets varēja izdot rīkojumu Nr.720 un tajā noteiktās prasības varēja ierobežot pieteicēja tiesības. Līdz ar to arī rīkojuma Nr.720 prasību neizpilde varēja radīt ar pārsūdzēto lēmumu noteiktās tiesiskās sekas.

[17] Likuma "Par policiju" 1.pants paredz, ka policija ir apbruņota militarizēta valsts vai pašvaldības institūcija, kuras pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem.

Administratīvā procesa likuma 13.pants noteic, ka labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu *(Briede J., Levits E. Administratīvā procesa likuma 66.panta komentārs. Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Briede J. (Zin. red.) Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 637.lpp).*

Valsts policijā atalgojums tiek maksāts no publiskajiem līdzekļiem, kuru avots ir nodokļu maksājumi, tādēļ no publisko līdzekļu saņēmējiem var tikt prasīta rīcība sabiedrības labā. Valsts policija īsteno būtisku valsts funkciju, no kuras īstenošanas ir atkarīga arī valsts un sabiedrības drošība un sabiedriskā kārtība. Minētās funkcijas izpilde ir atkarīga no Valsts policijas personālsastāva spējas pildīt tam uzticētos uzdevumus arī augstas saslimstības ar Covid-19 apstākļos. Tāpēc izvēlētais tiesiskais risinājums atstādināt pieteicēju no amata pienākumu pildīšanas, ja viņš nepilda pienākumus, kas vērsti uz darbspējas saglabāšanu, tiesas ieskatā ir samērīgs un atbilstošs.

[18] Apkopojot minēto, tiesa secina, ka pieteicējs noteiktajā termiņā neuzrādīja vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, tāpēc pamatoti atbilstoši sprieduma [12] punktā minētajām normām pieteicējam noteikta dīkstāve pieteicēja vainas dēļ. Līdz ar to pārsūdzētais lēmums atzīstams par tiesisku un pamatotu.

[19] Pieteikuma grozījumos izteikts prasījums izmaksāt pieteicējam darba samaksu par darba kavējumu dīkstāves periodā.

Saskaņā ar Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 5.panta pirmo daļu tiesības uz zaudējuma atlīdzinājumu ir cietušajam, proti, privātpersonai, kas ir prettiesiska administratīvā akta adresāts vai trešā persona Administratīvā procesa likuma izpratnē, kā arī privātpersonai, pret kuru ir tieši vērsta vai kuru tieši skar iestādes prettiesiska faktiskā rīcība.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 12.panta piektā daļa noteic, ja privātpersonai izmaksājamais zaudējuma atlīdzinājums sastāv no nesaņemtās darba samaksas, tad iestādes vai tiesas noteiktā zaudējuma atlīdzinājuma summa ietver nodokļus, kas tiek aprēķināti normatīvajos aktos paredzētajā kārtībā.

Ņemot vērā, ka pārsūdzētais lēmums nav atzīstams par prettiesisku, nepastāv pamats lemt par zaudējumu atlīdzinājumu, proti, par nesaņemtās darba samaksas dīkstāves periodā atlīdzinājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu par Iekšlietu ministrijas 2021.gada 27.decembra lēmuma Nr.1-66/256 "Par apstrīdēto administratīvo aktu (Valsts policijas 2021.gada 17.novembra lēmumu Nr.34 "Par dīkstāves noteikšanu")" atzīšanu par prettiesisku un pienākuma uzlikšanu Valsts policijai izmaksāt /pers. A/ vidējo izpeļņu par darba kavējumu dīkstāves periodā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis M.Markovs